

De arbeidsmarkt in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg tot 2022

Tim Peeters
Frank Cörvers

ROA Fact Sheet

ROA-F-2018/16

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

De arbeidsmarkt in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg tot 2022

Overzicht arbeidsmarktperspectieven

De arbeidsmarktperspectieven uit deze factsheet kunnen als volgt worden samengevat:

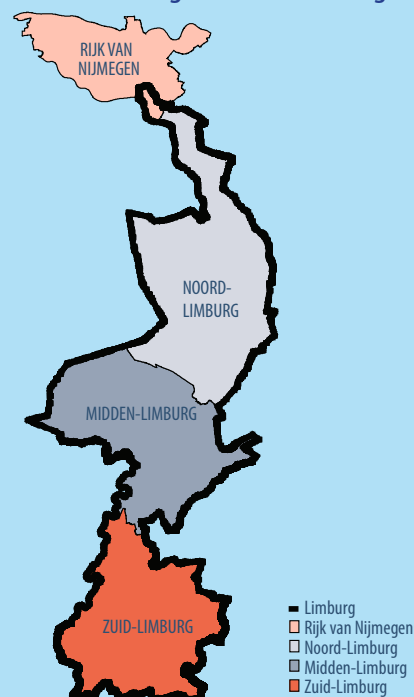
- Geaggregeerd over alle opleidingsniveaus heen wordt voor zowel Noord-, Midden- als Zuid-Limburg in de periode tot 2022 verwacht dat de vraag naar arbeidskrachten het aanbod licht zal overtreffen. In Midden-Limburg zal dit tekort aan arbeidskrachten naar verwachting het grootst zijn als gevolg van een iets grotere werkgelegenheidsgroei en kleinere arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters dan in de andere twee regio's.
- Hoogopgeleiden kennen in Noord- en Midden-Limburg gunstigere vooruitzichten dan middelbaar geschoolden. In Zuid-Limburg hebben wo-gediplomeerden daarentegen iets minder goede perspectieven dan mbo 4-schoolverlaters vanwege een vrij grote verwachte arbeidsmarktinstroom van wo-schoolverlaters. Dit zal er toe leiden dat veel wo-gediplomeerden buiten Limburg naar werk gaan zoeken.
- Een relatief grote arbeidsmarktinstroom van mbo 2/3-gediplomeerden leidt in alle Limburgse arbeids-

marktregio's tot matige perspectieven tot 2022 voor deze groep schoolverlaters.

- Schoolverlaters en werkzoekenden van mbo 4, hbo en wo techniek hebben in alle drie de regio's goede tot zeer goede arbeidsmarktperspectieven. Dit zal naar verwachting voor wervingsproblemen zorgen voor werkgevers in de voor de regio's belangrijke industriesectoren.
- De verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters van mbo 2/3, mbo 4 en hbo economie is relatief hoog in vergelijking met de verwachte vraag. Dit leidt in alle drie de arbeidsmarktregio's tot overwegend matige arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters van deze opleidingscategorieën.
- Zorgopleidingen bieden in elke Limburgse arbeidsmarktregio gunstigere perspectieven op hbo- en wo-niveau dan op mbo-niveau. Ondanks de relatief grote werkgelegenheidsgroei voor mbo'ers in de zorgsector, wordt deze naar verwachting overtroffen door het aanbod mbo-gediplomeerden tot 2022. Dit zal naar verwachting tot een aanbodoverschot leiden. In Zuid-Limburg, dat een relatief grote specialisatie in de zorgsector kent, zijn de vooruitzichten voor gediplomeerden van zorg- en welzijnsgerichte opleidingen bovendien gemiddeld iets zwakker.

De voorliggende factsheet laat de arbeidsmarktontwikkelingen tot 2022 zien in de arbeidsmarktregio's Noord-Limburg, Midden-Limburg en Zuid-Limburg. Aan de hand van een aantal indicatoren wordt een beeld gegeven van de recente situatie en de toekomstige ontwikkelingen op de Limburgse arbeidsmarkt. De arbeidsmarktprognoses bestrijken de periode 2017-2022 en worden weergegeven voor 24 opleidingscategorieën die verdeeld zijn over zes opleidingsniveaus. Behalve de toekomstperspectieven van schoolverlaters en werkzoekenden naar opleiding worden ook de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening naar opleidingscategorie besproken. Tevens wordt een relatie gelegd met zowel de sector- als de opleidingspecialisatie van de werkgelegenheid in de verschillende regio's, en worden de prognoses vergeleken met die voor Limburg als geheel.¹ Onderstaande kaart geeft weer hoe Limburg is samengesteld uit de UWV-arbeidsmarktregio's. Ten behoeve van de leesbaarheid geeft Tekstbox 1 aan het eind van deze factsheet een overzicht van de definities van de gebruikte variabelen.²

Arbeidsmarktregio's binnen Limburg

¹ Prognoses naar opleidingscategorie voor de provincie Limburg als geheel zijn opgenomen in factsheet ROA-F-2018/15.

² Als onderdeel van het Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) stelt het ROA tweejaarlijks regionale arbeidsmarktinformatie en -prognoses samen. Al deze gegevens zijn opgenomen in het Arbeidsmarktinformatiesysteem (AIS). Meer informatie is te vinden op www.roat.nl.

Prognoses en actuele arbeidsmarkt cijfers naar opleidingsniveau

Tabel 1 toont per opleidingsniveau de arbeidsmarktprognoses voor schoolverlaters en werkzoekenden tijdens de periode 2017-2022 voor Noord-Limburg. De variabele “arbeidsmarktperspectief” geeft daarbij per opleidingsniveau een kwalitatieve typering van de arbeidsmarktvooruitzichten, en is gebaseerd op de verwachte verhouding tussen het totale arbeidsaanbod (arbeidsmarktinstroom en kortdurige werkloosheid) en de totale arbeidsvraag (vervangingsvraag, substitutievraag en positieve uitbreidingsvraag) over de prognoseperiode (zie ook Tekstbox 1). Het arbeidsmarktperspectief kan daarbij variëren tussen slecht, matig, redelijk, goed en zeer goed. Verder zijn in de tabel eveneens actuele cijfers voor een aantal andere arbeidsmarktvariabelen toegevoegd. Tabellen 2 en 3 tonen hetzelfde voor Midden-Limburg en Zuid-Limburg. De belangrijkste conclusies met betrekking tot de prognoses naar opleidingsniveau zijn:

- De arbeidsmarktperspectieven naar opleidingsniveau verschillen meestal weinig tussen de Limburgse arbeidsmarktregio's.
- Gemiddeld over alle opleidingsniveaus heen wordt zowel in Noord-, Midden- als Zuid-Limburg de komende zes jaren een licht vraagoverschot verwacht. In Midden-Limburg zal dit tekort ten opzichte van gemiddeld in Limburg naar verwachting het grootst zijn vanwege een iets grotere werkgelegenheids groei (gemiddeld 1% per jaar) en kleinere arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters (2,6%) aan arbeidskrachten.
- Hoger opgeleiden hebben in Noord- en Midden-Limburg betere perspectieven dan middelbaar opgeleiden. In Zuid-Limburg kennen wo-gediplomeerden daarentegen minder goede arbeidsmarktperspectieven dan mbo 4-schoolverlaters wegens een grote verwachte wo-instroom op de arbeidsmarkt ten opzichte van de arbeidsvraag.
- Schoolverlaters en werkzoekenden van mbo 2/3 hebben in alle drie de Limburgse arbeidsmarktregio's slechts matige vooruitzichten. Dit komt in de eerste plaats door een vrij hoge verwachte arbeidsmarktinstroom.
- De Limburgse arbeidsmarktregio's verschillen het meest met betrekking tot de toekomstige arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters en werkzoekenden van mbo 4. In Noord-Limburg wordt een vrij grote arbeidsmarktinstroom van mbo 4-gediplomeerden voorzien, zodat deze schoolverlaters daar slechts matige perspectieven hebben. In Midden- en Zuid-Limburg zijn hun vooruitzichten daarentegen respectievelijk redelijk en goed.
- Schoolverlaters en werkzoekenden van het basisonderwijs en vmbo zullen in de periode tot 2022 in alle drie de arbeidsmarktregio's weinig moeite hebben om een baan te vinden. Een aanzienlijk deel van de vraag naar personen met basisonderwijs of vmbo als opleidingsachtergrond heeft echter betrekking op laagbetaalde en kleine banen. Ook gaat het vaak om flexibele banen met weinig doorgroeimogelijkheden en een beperkte loongroei gedurende de loopbaan. Bij het aangegeven goede arbeidsmarktperspectief is geen rekening gehouden met de mogelijke sociale, fysieke en cognitieve beperkingen van een groot deel van de mensen binnen deze groep.

Bij de actuele arbeidsmarktindicatoren vallen volgende zaken op:

- Het percentage werkenden ligt in Zuid-Limburg met 59% aanzienlijk lager dan in Noord-Limburg (67%). Vooral personen met havo/vwo, mbo 2/3 of wo als hoogst genoten opleiding werken in Zuid-Limburg beduidend minder vaak dan in Noord-Limburg.
- Zuid-Limburg kent naar verhouding ongeveer dubbel zoveel werkzame wo-gediplomeerden dan Noord-Limburg. Ook in Midden-Limburg is het percentage werkende wo'ers betrekkelijk laag.
- Mbo'ers zijn in Midden-Limburg gemiddeld minder vaak werkloos (3%) dan in de andere twee regio's (4%).
- Werkzame personen met een hbo- of wo-diploma hebben in Midden-Limburg met respectievelijk 56% en 61% minder vaak een voltijdse baan.
- In Noord-Limburg is de gemiddelde wekelijkse arbeidsduur iets korter (30,4 uur) dan in de andere twee arbeidsmarktregio's. Dit geldt in het bijzonder voor werkzame wo- en mbo 4-gediplomeerden.
- Zuid-Limburg is met een werkzame beroepsbevolking van gemiddeld 41,8 jaar het meest vergrijsd.
- Van de groep werkenden met havo/vwo als hoogst behaalde opleiding is meer dan een derde student of scholier.

Tabel 1

Arbeidsmarktprognoses (2017-2022) en actuele arbeidsmarktgegevens (2015-2016) naar opleidingsniveau*, Noord-Limburg

	bo/vmbo	havo/vwo	mbo 2/3	mbo 4	hbo	wo	totaal
Prognoses							
Uitbreidingsvraag (%)	0,6	0,5	0,7	0,7	0,5	0,8	0,6
Vervangingsvraag (%)	3,6	1,9	2,3	2,1	3,6	5,8	3,1
Arbeidsmarktinstroom (%)	1,9	1,5	3,6	3,9	3,5	2,5	2,9
Arbeidsmarktperspectief	goed	redelijk	matig	matig	goed	goed	goed
Loopbaanperspectief (NL)**	slecht	zeer goed	matig	redelijk	redelijk	goed	-
Actuele indicatoren							
Bruto uurloon (euro, NL)**	13,7	17,3	17,7	19,2	25,1	34,7	-
Werkenden	35.000	10.500	28.500	27.000	26.500	9.000	138.000
Werkzaam (%)	50	71	70	80	79	84	67
Werkloosheid (%)	5	4	4	4	3	3	4
Vast werk (%)	66	63	84	87	89	95	79
Voltijds (%)	41	39	56	49	62	65	51
Wekelijkse arbeidsduur (uur)	25,5	23,7	33,3	30,8	34,2	35,4	30,4
Leeftijd werkenden (jaar)	39,8	37,3	43,8	40,5	41,5	44,1	41,2
Student/scholier (%)	24	35	2	6	2	0	11

*Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2016; actuele indicatoren als percentage van de werkzame, totale of potentiële beroepsbevolking 2015-2016 (zie Tekstbox 1), tenzij anders aangegeven.

**Lonen voor Nederland in 2016; gegevens over bruto uurlonen en loopbaanperspectief zijn in het AIS niet apart voor de Limburgse arbeidsmarktregio's beschikbaar.

Bron: ROA/AIS

Tabel 2

Arbeidsmarktprognoses (2017-2022) en actuele arbeidsmarktgegevens (2015-2016) naar opleidingsniveau*, Midden-Limburg

	bo/vmbo	havo/vwo	mbo 2/3	mbo 4	hbo	wo	totaal
Prognoses							
Uitbreidingsvraag (%)	1,1	1,0	1,0	0,9	0,8	1,3	1,0
Vervangingsvraag (%)	4,0	1,7	2,3	1,9	3,0	4,6	2,9
Arbeidsmarktinstroom (%)	1,7	1,5	3,8	2,7	2,7	2,6	2,6
Arbeidsmarktperspectief	goed	redelijk	matig	redelijk	goed	goed	goed
Loopbaanperspectief (NL)**	slecht	zeer goed	matig	redelijk	redelijk	goed	-
Actuele indicatoren							
Bruto uurloon (euro, NL)**	13,7	17,3	17,7	19,2	25,1	34,7	-
Werkenden	26.000	8.000	24.000	21.500	25.000	9.000	114.500
Werkzaam (%)	44	64	70	76	73	91	64
Werkloosheid (%)	4	5	3	3	2	4	3
Vast werk (%)	69	57	84	88	87	95	81
Voltijds (%)	42	35	57	52	56	61	51
Wekelijkse arbeidsduur (uur)	26,9	25,0	33,4	33,5	33,1	37,0	31,6
Leeftijd werkenden (jaar)	41,7	35,5	42,0	41,5	42,4	42,5	41,6
Student/scholier (%)	20	34	2	4	3	0	9

*Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2016; actuele indicatoren als percentage van de werkzame, totale of potentiële beroepsbevolking 2015-2016 (zie Tekstbox 1), tenzij anders aangegeven.

**Lonen voor Nederland in 2016; gegevens over bruto uurlonen en loopbaanperspectief zijn in het AIS niet apart voor de Limburgse arbeidsmarktregio's beschikbaar.

Bron: ROA/AIS

Tabel 3

Arbeidsmarktprognoses (2017-2022) en actuele arbeidsmarktgegevens (2015-2016) naar opleidingsniveau*, Zuid-Limburg

	bo/vmbo	havo/vwo	mbo 2/3	mbo 4	hbo	wo	totaal
Prognoses							
Uitbreidingsvraag (%)	0,9	0,8	1,0	1,0	0,8	0,9	0,9
Vervangingsvraag (%)	3,5	1,7	2,5	2,4	3,4	3,2	2,9
Arbeidsmarktinstroom (%)	1,7	1,8	4,0	2,7	3,3	3,6	2,8
Arbeidsmarktperspectief	goed	matig	matig	goed	goed	goed	goed
Loopbaanperspectief (NL)**	slecht	zeer goed	matig	redelijk	redelijk	goed	-
Actuele indicatoren							
Bruto uurloon (euro, NL)**	13,7	17,3	17,7	19,2	25,1	34,7	-
Werkenden	64.000	23.000	51.500	45.500	55.500	34.500	277.500
Werkzaam (%)	41	58	60	75	73	74	59
Werkloosheid (%)	4	6	4	4	3	4	4
Vast werk (%)	67	53	85	87	86	92	79
Voltijds (%)	44	32	52	52	59	68	52
Wekelijkse arbeidsduur (uur)	28,0	23,6	31,9	32,4	33,2	35,8	31,2
Leeftijd werkenden (jaar)	40,2	35,6	43,9	42,9	42,7	42,7	41,8
Student/scholier (%)	20	40	2	3	5	1	10

*Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2016; actuele indicatoren als percentage van de werkzame, totale of potentiële beroepsbevolking 2015-2016 (zie Tekstbox 1), tenzij anders aangegeven.

** Lonen voor Nederland in 2016; gegevens over bruto uurloren en loopbaanperspectief zijn in het AIS niet apart voor de Limburgse arbeidsmarktregio's beschikbaar.

Bron: ROA/AIS

Arbeidsmarktperspectieven naar opleiding

De prognoses naar opleidingsniveau uit de eerste paragraaf kunnen verder uitgesplitst worden naar opleidingscategorie. Figuren 1 tot 3 geven per opleidingscategorie binnen het mbo weer hoe de totale arbeidsvraag en het totale arbeidsaanbod zich naar verwachting in Noord-Limburg tot 2022 zullen verhouden. Figuren 4 tot 9 doen hetzelfde voor Midden- en Zuid-Limburg.

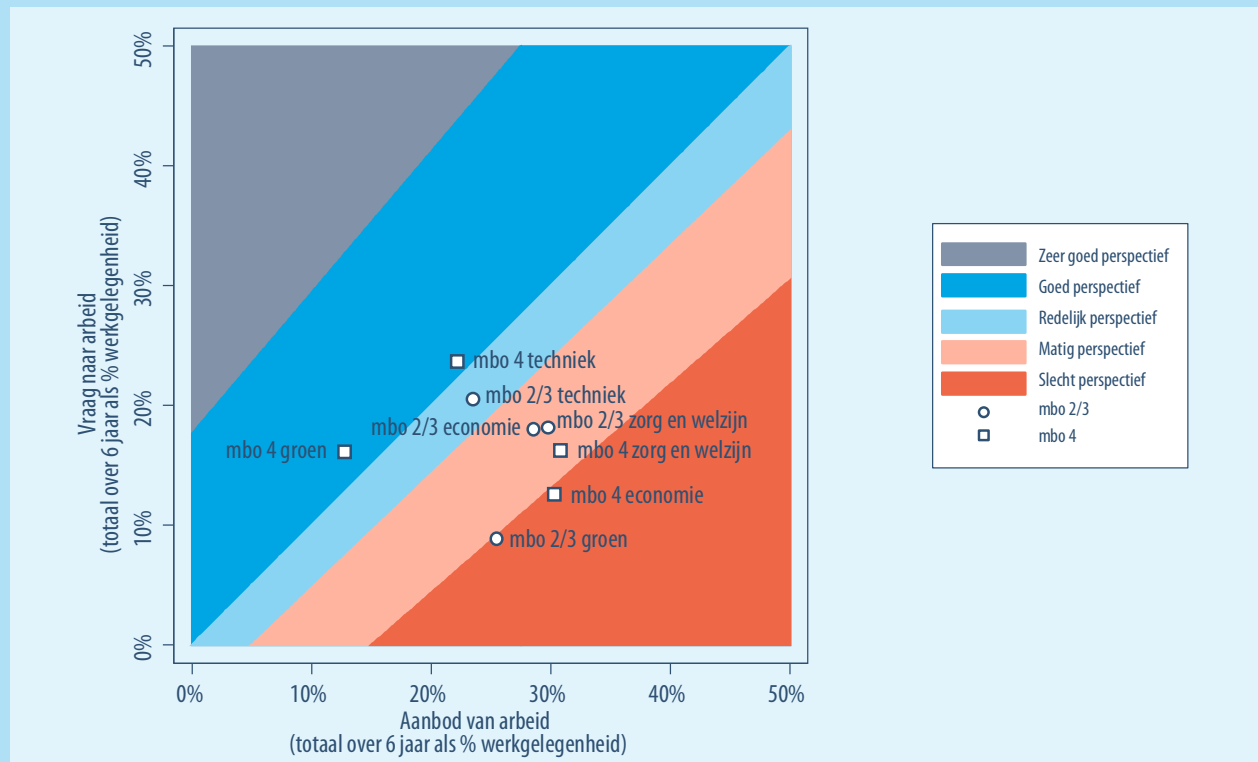
De kleuren geven de vijf eerder besproken typering voor de arbeidsmarktperspectieven van schoolverlaters aan, en gaan van slecht (oranje) tot zeer goed (grijs). Voor de punten op de middelste diagonale lijn zijn verwachte vraag en aanbod aan elkaar gelijk. Opleidingen die hierboven liggen kennen een vraag naar arbeidskrachten die groter is dan het aanbod. Voor opleidingen onder de diagonaal geldt het omgekeerde. Merk op dat deze kwalitatieve typering steeds gemiddelden betreffen, en dat er variatie kan bestaan in de arbeidsmarktperspectieven van de onderliggende opleidingen. De belangrijkste verwachtingen zijn:

- Schoolverlaters en werkzoekenden van mbo 4, hbo en wo techniek hebben zowel in Noord-, Midden- en als Zuid-Limburg gunstige arbeidsmarktperspectieven tot 2022. Schoolverlaters van wo techniek hebben zelfs in alle drie de regio's zeer goede vooruitzichten. Voor mbo 2/3 techniek wordt in Midden-Limburg daarentegen een (beperkt) aanbodoverschot voorzien.
- Economisch geschoolden afkomstig van mbo 2/3, mbo 4- en hbo economie hebben overwegend matige perspectieven. De verwachte vraag naar deze schoolverlaters lijkt

namelijk onder de robotiserings- en digitaliseringstrend, terwijl de verwachte instroom relatief hoog is.

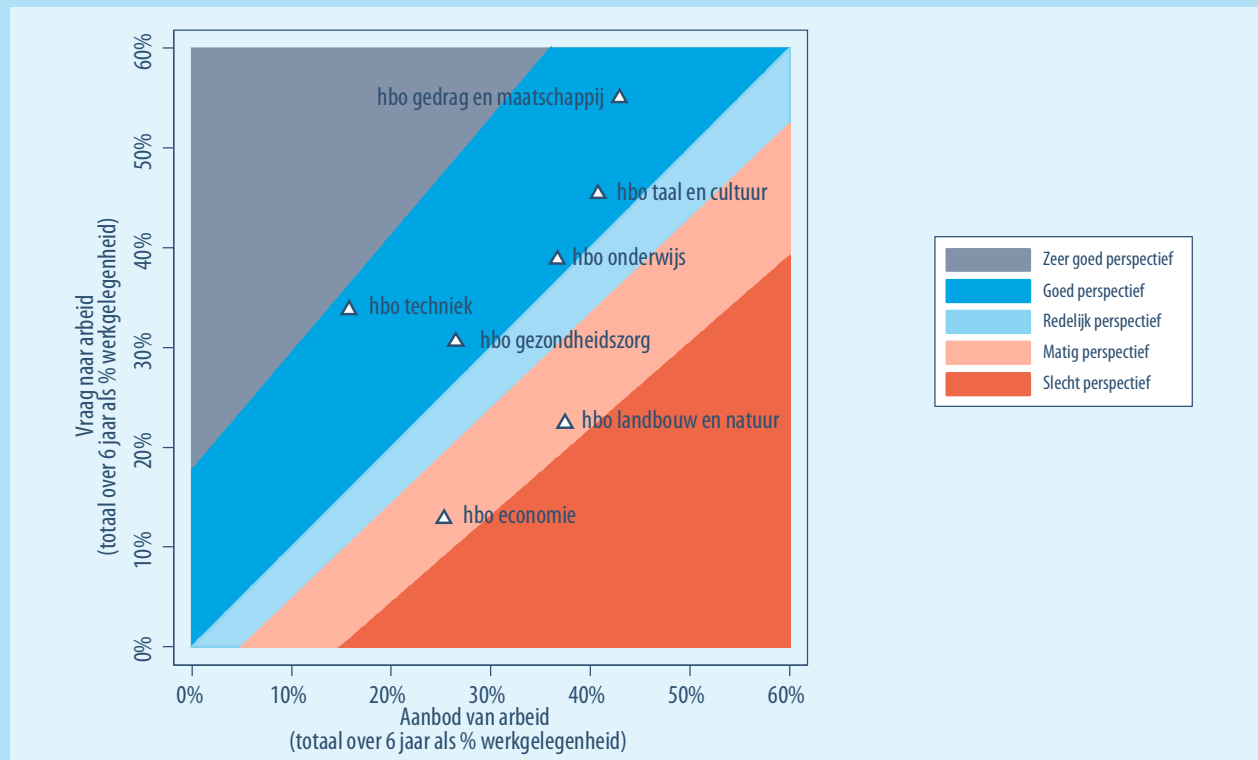
- Zorgopleidingen bieden in alle arbeidsmarktregio's gunstigere perspectieven op hbo- en wo-niveau dan op mbo-niveau. Ondanks de grote voorziene werkgelegenheids groei voor mbo'ers met een zorgdiploma, zal de grote mbo-instroom in de meeste arbeidsmarktregio's naar verwachting toch tot een aanbodoverschot leiden.
- Zuid-Limburg kent zwakkere vooruitzichten voor schoolverlaters en werkzoekenden van zorg- en welzijnsgerichte opleidingen. Dit geldt in het bijzonder voor schoolverlaters van mbo 2/3 zorg en welzijn, die slechte arbeidsmarktperspectieven hebben als gevolg van een zeer hoge voorspelde instroom op de arbeidsmarkt.
- Op mbo-niveau hebben schoolverlaters van mbo 2/3 en mbo 4 groen vaak goede of zeer goede vooruitzichten.
- De lerarenopleidingen op hbo-niveau bieden goede arbeidsmarktperspectieven in de drie Limburgse regio's. Gediplomeerden van wo onderwijs hebben in alle arbeidsmarktregio's slechtere arbeidsmarktperspectieven dan gediplomeerden van hbo onderwijs. Zuid-Limburg is bovendien de enige regio waar wo onderwijs goede perspectieven biedt in plaats van matige.
- Wo-gediplomeerden hebben de gunstigste vooruitzichten in Noord-Limburg. Afgezien van wo onderwijs kennen schoolverlaters van alle wo-opleidingen daar minstens goede arbeidsmarktperspectieven.

Figuur 1
Vraag en aanbod voor mbo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Noord-Limburg

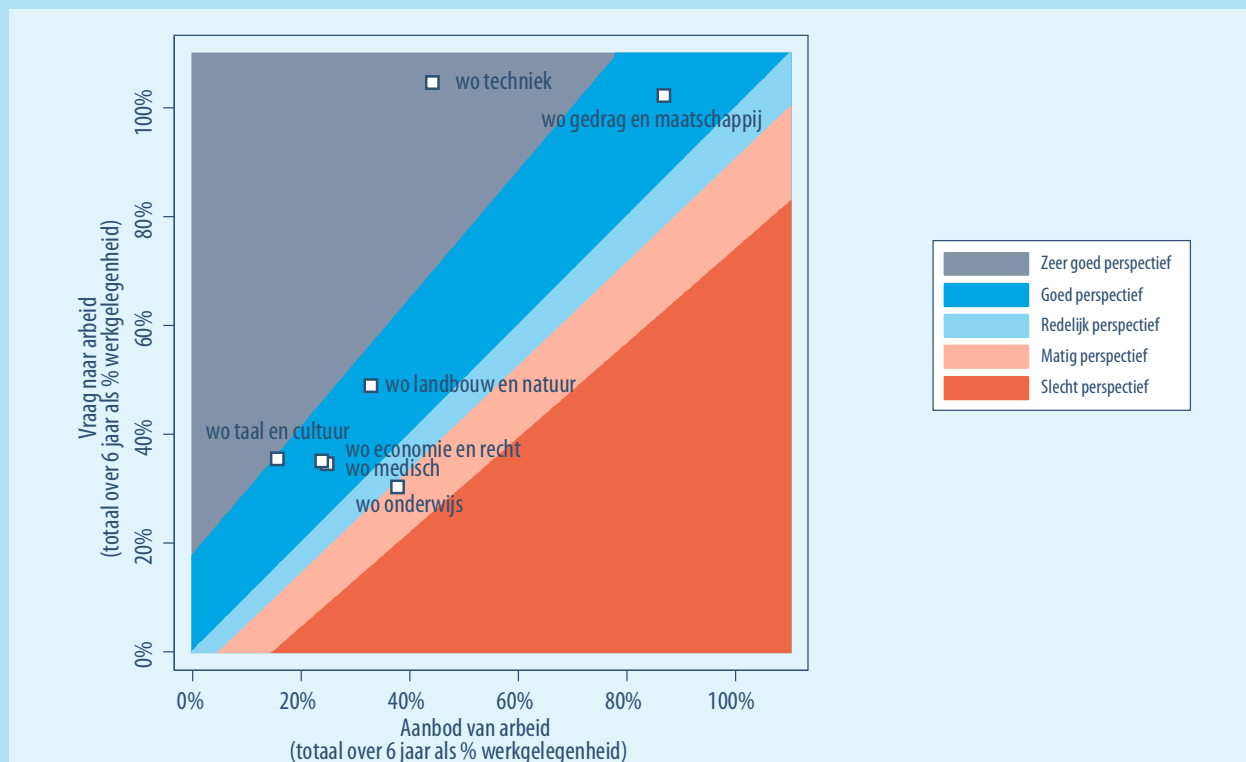
Bron: ROA/AIS

Figuur 2
Vraag en aanbod voor hbo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Noord-Limburg

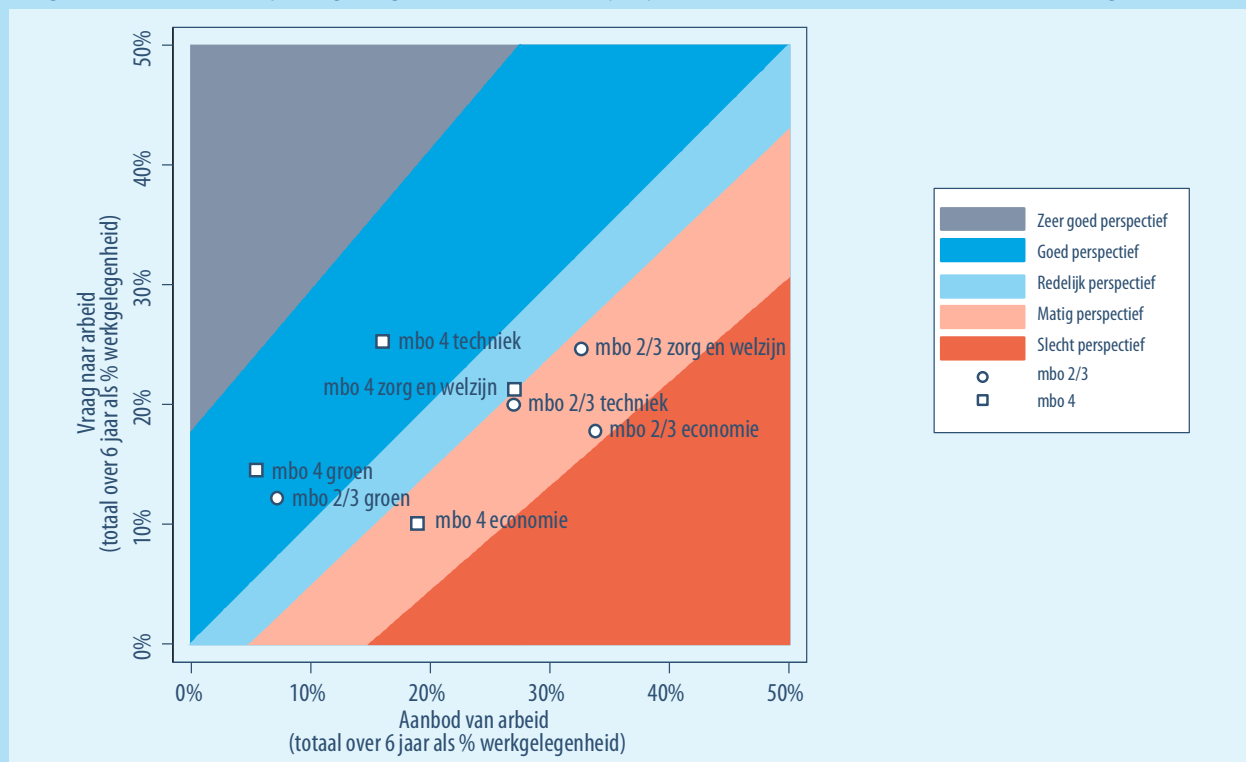
Bron: ROA/AIS

Figuur 3
Vraag en aanbod voor wo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Noord-Limburg

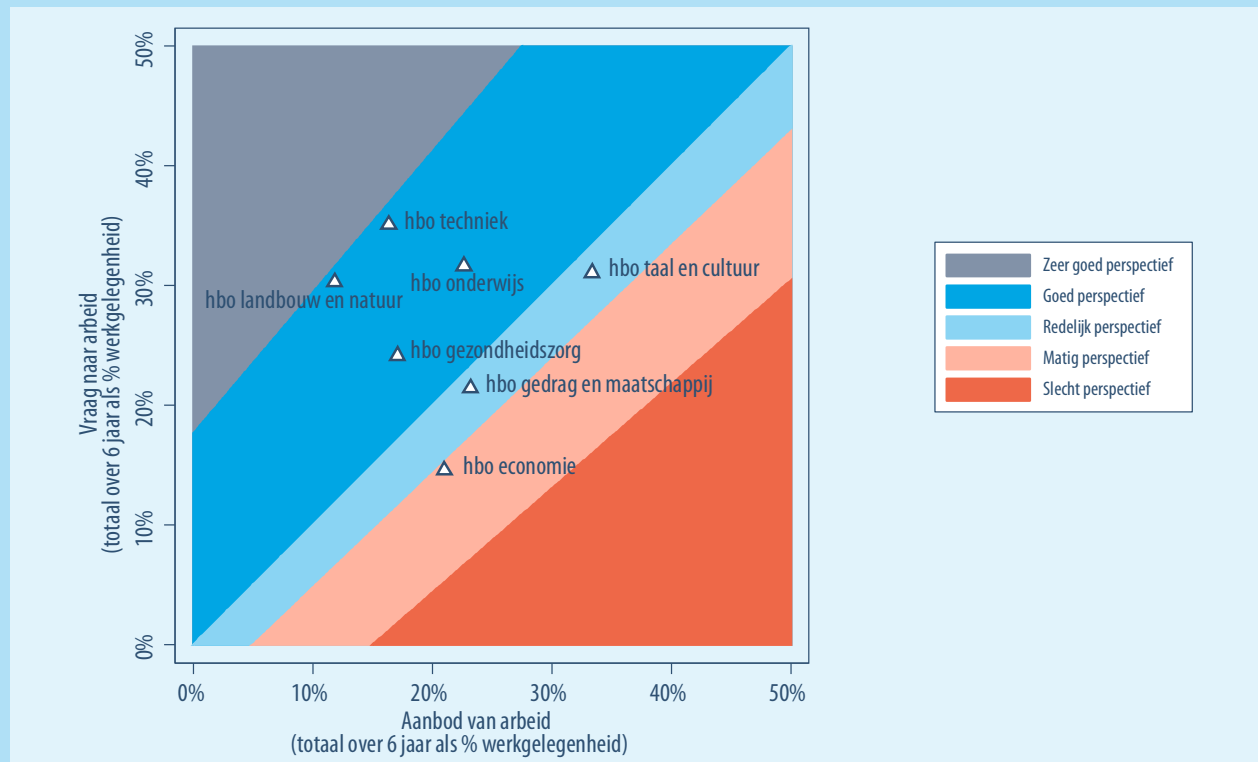
Bron: ROA/AISF

Figuur 4
Vraag en aanbod voor mbo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Midden-Limburg

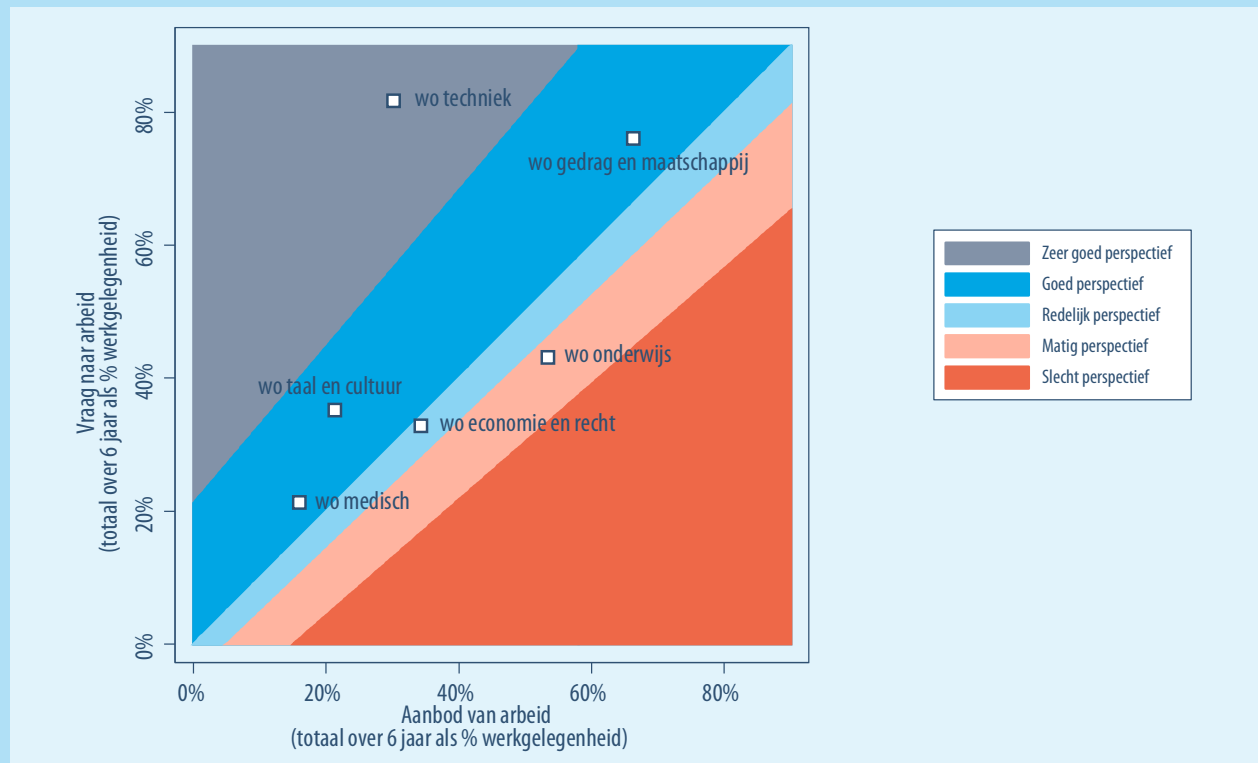
Bron: ROA/AIS

Figuur 5
Vraag en aanbod voor hbo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Midden-Limburg

Bron: ROA/AIS

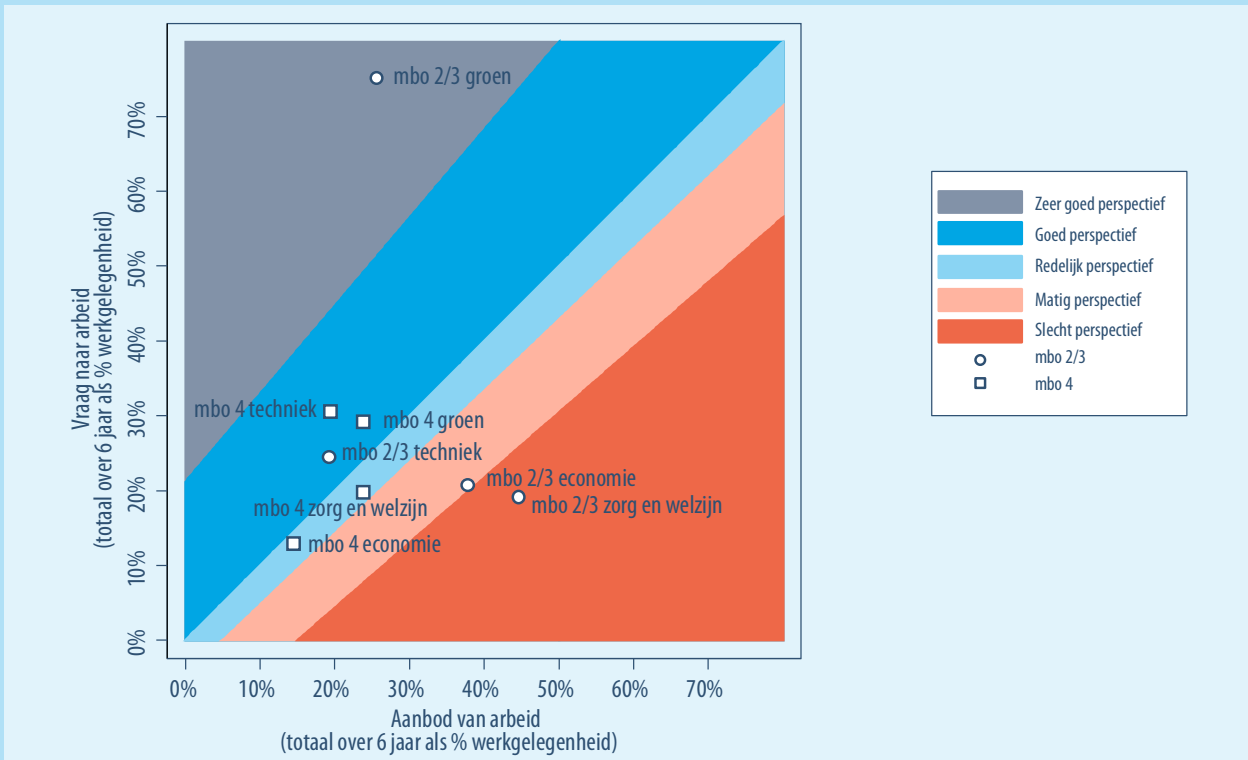
Figuur 6
Vraag en aanbod voor wo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Midden-Limburg*

*Om de leesbaarheid van de figuur te vergroten is wo landbouw en natuur vanwege een erg groot verwacht aanbod (124%) weggelaten (slecht arbeidsmarktperspectief).

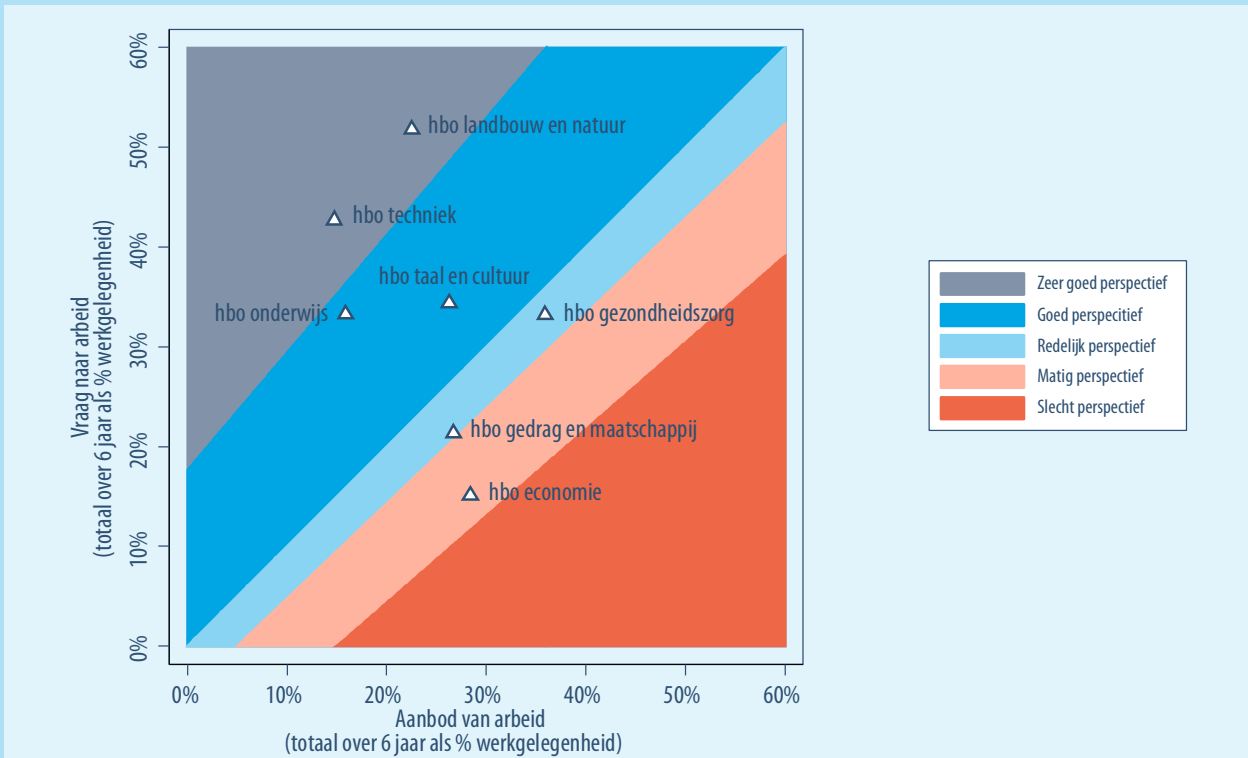
Bron: ROA/AIS

Figuur 7
Vraag en aanbod voor mbo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Zuid-Limburg

Bron: ROA/AIS

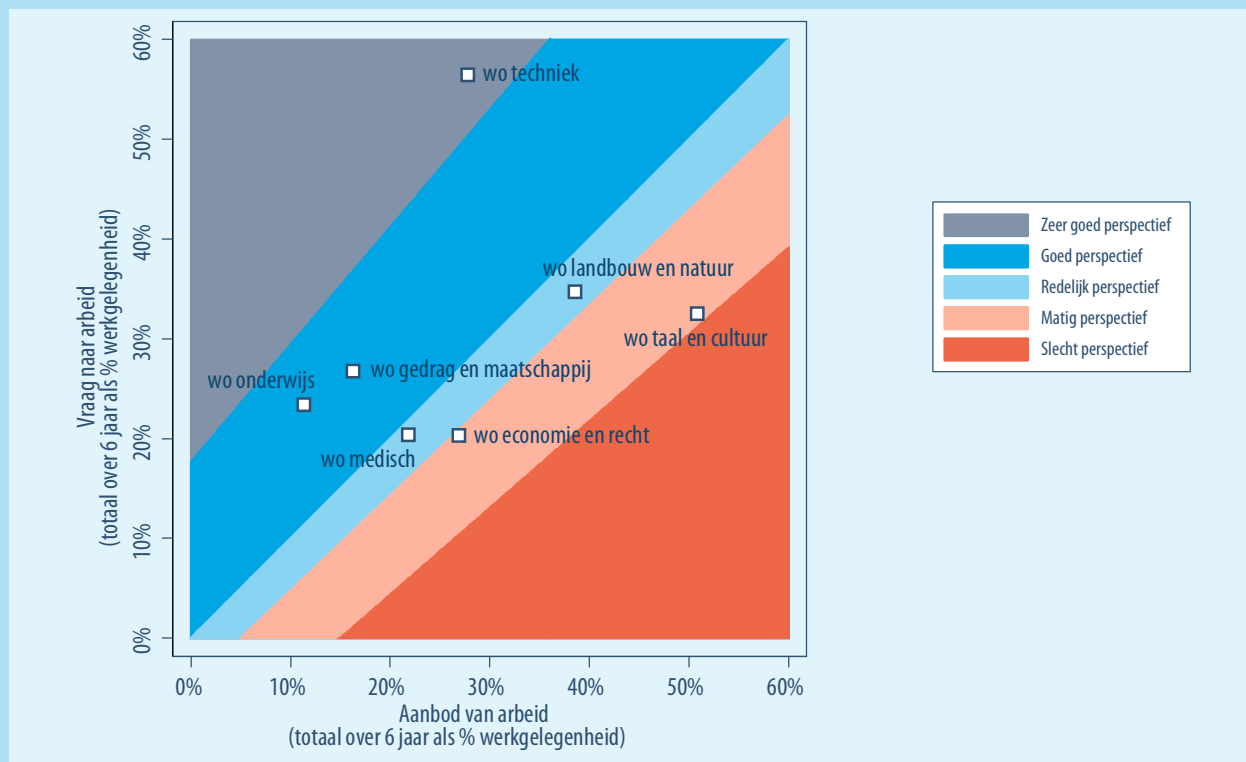
Figuur 8
Vraag en aanbod voor hbo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Zuid-Limburg

Bron: ROA/AIS

Fguur 9

Vraag en aanbod voor wo-opleidingscategorieën en arbeidsmarktperspectief van schoolverlaters tot 2022, Zuid-Limburg

Bron: ROA/AIS

Relatie knelpunten en specialisatie naar opleiding

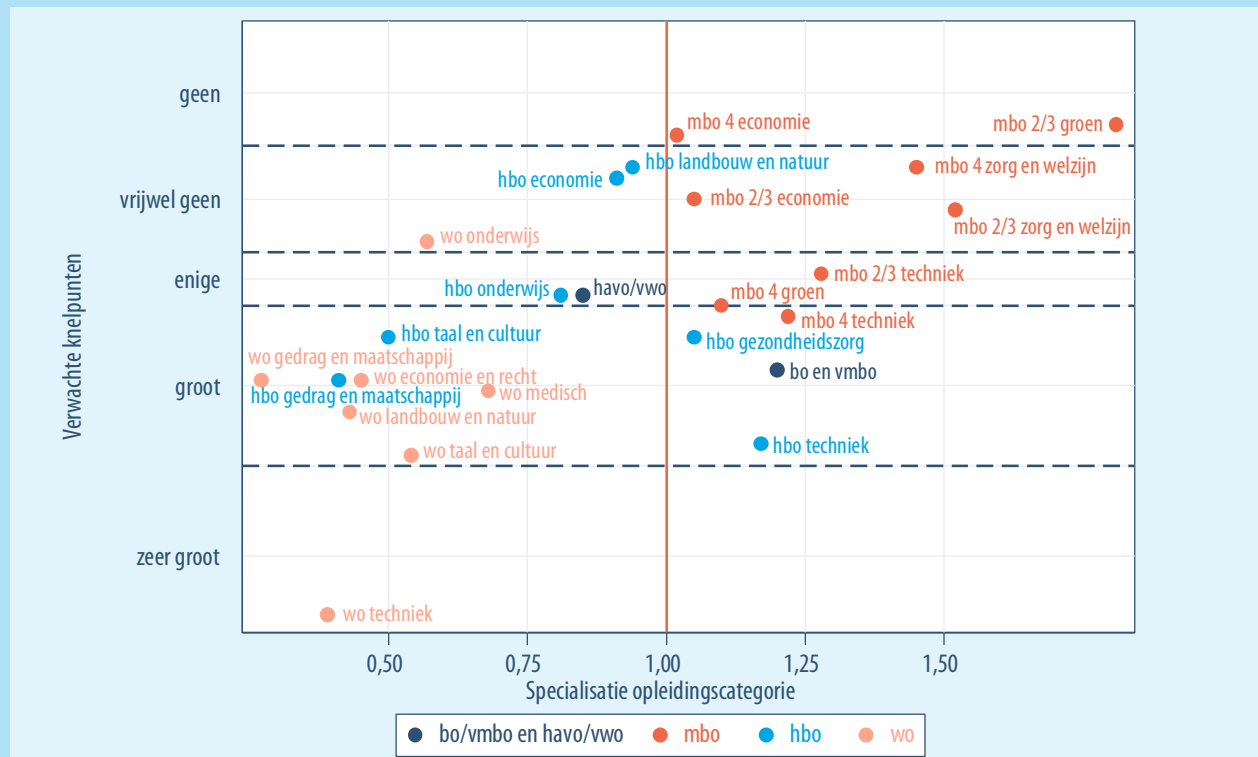
Figuur 10 geeft een overzicht van de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers voor de verschillende opleidingscategorieën in relatie tot de mate waarin deze arbeidsmarktregio in deze opleidingen “gespecialiseerd” is. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1, betekent dus dat Noord-Limburg in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden met deze opleiding kent. Bijvoorbeeld, de opleidingspecialisatiecoëfficiënt van 1,22 die hoort bij mbo 4 techniek impliceert dat het werkgelegenheidsaandeel van deze opleidingscategorie in Noord-Limburg 22% groter is dan het aandeel van deze opleidingscategorie in Nederland als geheel. Figuren 11 en 12 tonen hetzelfde voor Midden- en Zuid-Limburg. Uit de figuren kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De gunstige arbeidsmarktperspectieven voor technisch geschoolden zullen zich in de periode tot 2022 naar verwachting in alle drie de regio’s vertalen in grote tot zeer grote knelpunten bij het rekruteren van technisch personeel. In Zuid-Limburg worden zowel voor mbo 2/3, mbo 4, hbo als wo techniek grote of zeer grote wervingsproblemen voorspeld.
- Bij het vervullen van de vraag naar afgestudeerden van economische opleidingen op mbo-niveau worden (vrijwel) geen knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers verwacht in de periode tot 2022.
- Rekruteringsmoeilijkheden in de zorg worden in Noord- en Midden-Limburg hoofdzakelijk verwacht voor schoolverlaters en werkzoekenden van hbo gezondheidszorg en wo medisch, en veel minder voor schoolverlaters van mbo-opleidingen zorg en welzijn. Het is hier van belang op te merken dat dit een gemiddelde betreft: over het algemeen is het voor verpleegkundige middelbare beroepen moeilijker om aan personeel te komen dan voor verzorgende middelbare beroepen.³
- In alle drie de arbeidsmarktregio’s worden grote knelpunten verwacht bij het invullen van vacatures voor schoolverlaters van wo gedrag en maatschappij. In Zuid-Limburg is de werkgelegenheid voor deze gediplomeerden bovendien relatief groot vergeleken met Nederland en de andere twee arbeidsmarktregio’s.
- Voor bijna alle mbo-opleidingscategorieën is er in Noord- en Midden-Limburg een procentueel grotere werkgelegenheid dan in Nederland. Meestal gaat dit echter gepaard met nauwelijks of geen verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers. Wo-opleidingscategorieën komen in deze arbeidsmarktregio’s daarentegen beduidend minder vaak voor dan in Nederland als geheel, en kennen naar verwachting meestal grote tot zeer grote knelpunten.
- Werkgevers zullen tot 2022 moeite hebben om laaggeschoold personeel te vinden (opleidingsniveau bo/vmbo). Het gaat dan veelal om laagbetaalde functies in flexibele dienstverbanden met nauwelijks loopbaanperspectief.

³ Zie blz. 58 in ROA (2017), *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2022*, ROA-R-2017/10, Universiteit Maastricht.

Figuur 10

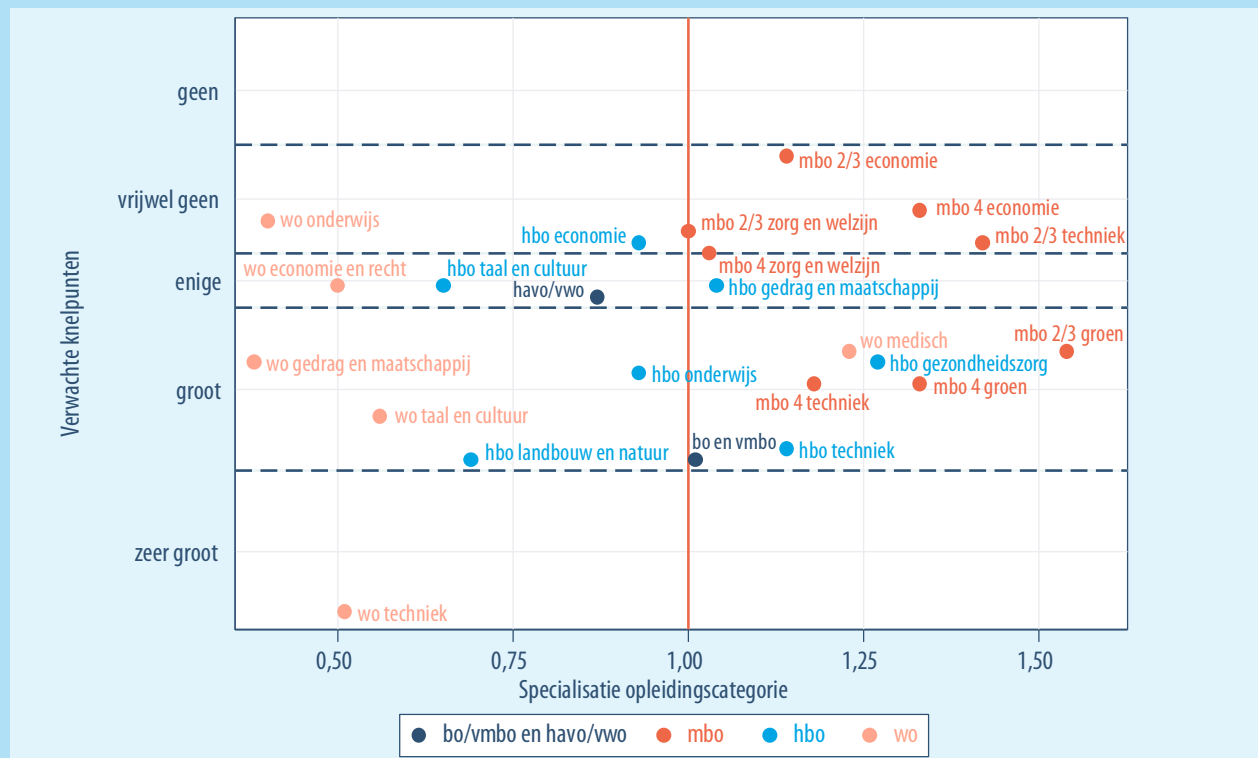
Verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers tot 2022 versus specialisatie van de werkgelegenheid naar opleidingscategorïe, Noord-Limburg

Bron: ROA/AIS

Figuur 11

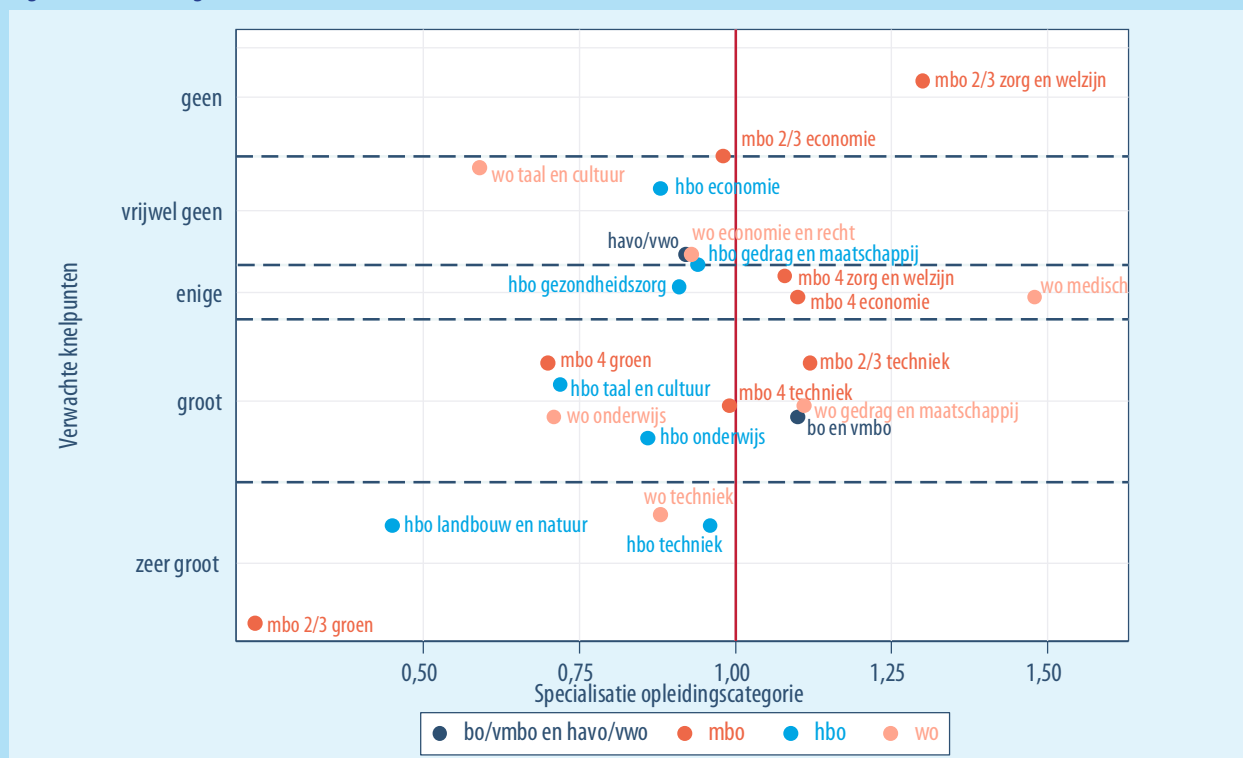
Verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers tot 2022 versus specialisatie van de werkgelegenheid naar opleidingscategorïe, Midden-Limburg

Bron: ROA/AIS

Figuur 12

Verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers tot 2022 versus specialisatie van de werkgelegenheid naar opleidingscategorie, Zuid-Limburg

Bron: ROA/AIS

Figuren 13 tot 15 laten voor 21 bedrijfssectoren zien hoe het percentage werkenden in een sector in een Limburgse arbeidsmarktregio zich verhoudt tot het aandeel van die sector in Nederland. Een sector met een specialisatiecoëfficiënt groter dan 1 impliceert dat de werkgelegenheid in die sector in verhouding groter is dan in Nederland als geheel.

Voor Noord-Limburg zijn dit in de eerste plaats landbouw, bosbouw en visserij, de metaalindustrie, de chemische industrie, de overige industrie en vervoer en opslag. De metaalindustrie heeft in deze arbeidsmarktregio zelfs een werkgelegenheidsaandeel dat meer dan twee keer zo groot is dan in Nederland. Midden-Limburg is hoofdzakelijk gespecialiseerd in de chemische industrie en de metaalindustrie, maar ook in de overige industrie, horeca, detailhandel en welzijnssector. Zuid-Limburg kent ten slotte een bijzonder groot werkgelegenheidsaandeel van de chemische industrie, en is verder gespecialiseerd in de overige industrie, horeca, detailhandel en de zorg- en welzijnssector.

De combinatie van de verwachte knelpunten naar opleidingscategorie uit Figuren 10 tot 12 en de sectorspecialisatie uit Figuren 13 tot 15 leidt tot volgende vaststellingen:

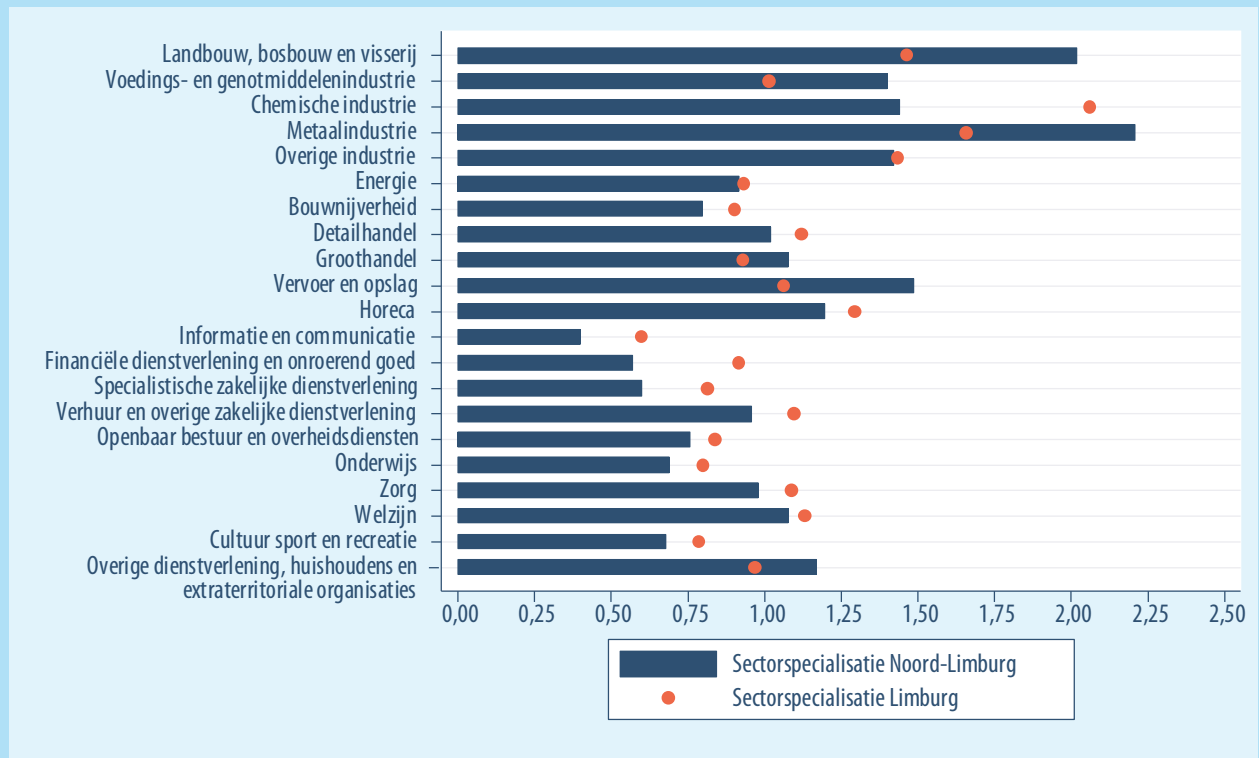
- Veel werkgevers van de voor Noord-, Midden- en Zuid-Limburg belangrijke industriële sectoren zullen naar verwachting de komende zes jaren met knelpunten te maken krijgen bij het vinden van geschikt technisch

personeel. Dit geldt zowel met betrekking tot schoolverlaters van mbo 4, hbo als wo techniek.

- Zuid-Limburg kent een grotere specialisatie in de zorgsector dan de twee andere arbeidsmarktregio's, maar kent eveneens de minste knelpunten voor werkzame gediplomeerden van hogere zorgopleidingen vanwege een vrij grote verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters.
- Werkgevers in de landbouw, bosbouw en visserij, een sector die relatief groot is in Noord-Limburg, zullen in deze arbeidsmarktregio de komende jaren naar verwachting weinig rekruteringsproblemen ondervinden bij het zoeken naar schoolverlaters van mbo 2/3 groen en hbo landbouw en natuur, maar wel voor schoolverlaters van wo landbouw en natuur.
- In alle drie de regio's worden eveneens grote knelpunten verwacht in de horeca. Een belangrijk deel van de functies in deze sector wordt uitgeoefend door scholieren of studenten, of door personen met vmbo als hoogst behaalde opleiding.

Figuur 13

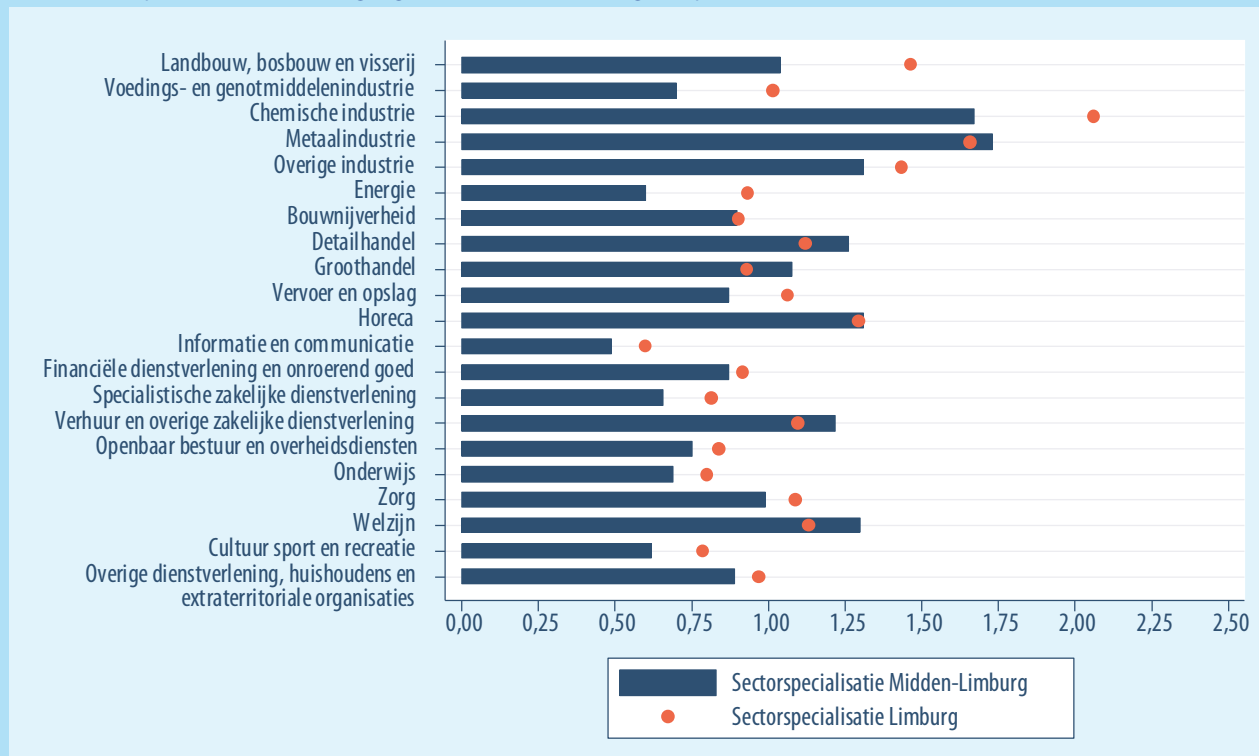
Actuele sectorspecialisatie van de werkgelegenheid in Noord-Limburg ten opzichte van Nederland, 2015-2016

Bron: ROA/AIS

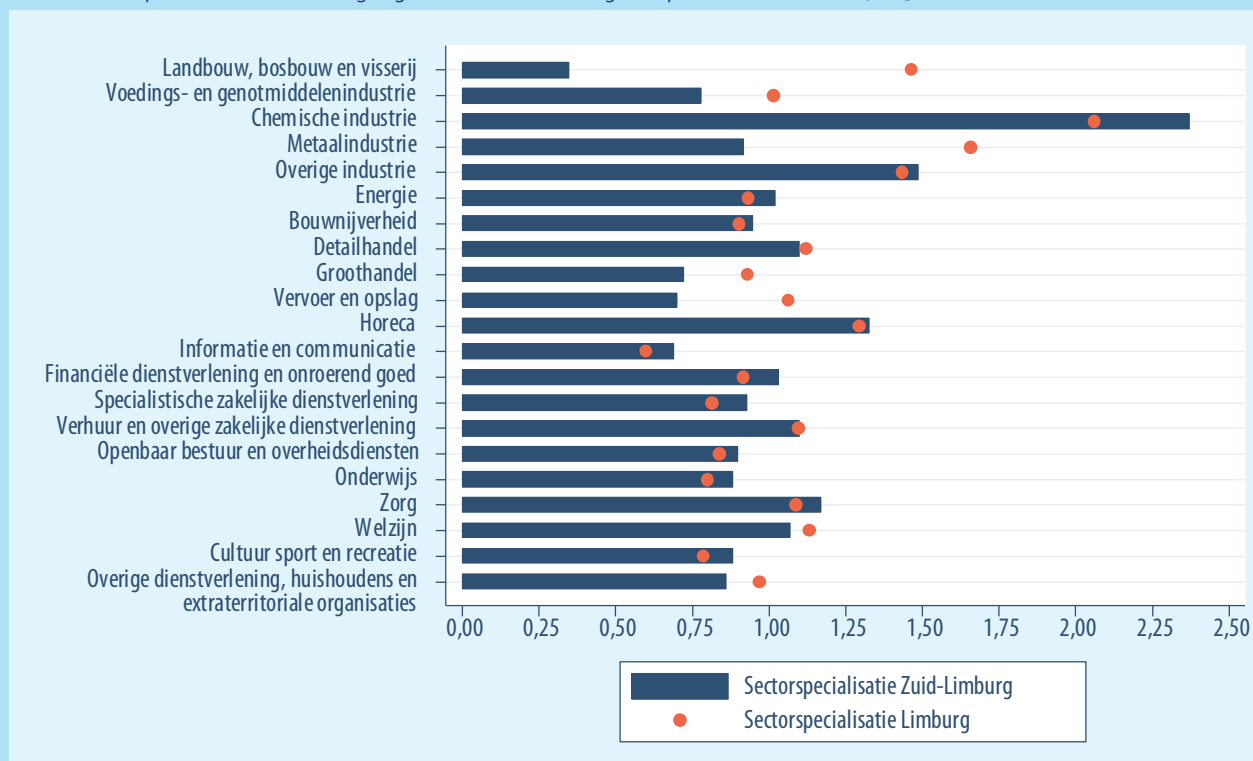
Figuur 14

Actuele sectorspecialisatie van de werkgelegenheid in Midden-Limburg ten opzichte van Nederland, 2015-2016

Bron: ROA/AIS

Figuur 15
Actuele sectorspecialisatie van de werkgelegenheid in Zuid-Limburg ten opzichte van Nederland, 2015-2016

Bron: ROA/AIS

Tekstbox 1 Definities kernbegrippen

Variabele	Definitie
Uitbreidingsvraag	Vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door de groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.
Vervangingsvraag	Vervangingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door bijvoorbeeld pensionering, (tijdelijke) uittreding vanwege zorgtaken, arbeidsongeschiktheid, beroepsmobiliteit of doorstroom naar een andere opleiding.
Arbeidsmarktuitstroom	De som van de vervangingsvraag en de negatieve uitbreidingsvraag.
Arbeidsmarktinstroom	De arbeidsmarktinstroom is het verwachte aanbod van nieuwe arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze is gebaseerd op de verwachte uitstroom van schoolverlaters uit het initiële dag-, deeltijd-, niet-reguliere voltijdonderwijs en de beroepsgerichte volwasseneneducatie.
Baanopeningen	Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.
Toekomstig arbeidsmarktperspectief	Indicator Toekomstige Arbeidsmarktperspectief (ITA) naar opleiding voor schoolverlaters en werkzoekenden. Deze indicator is gelijk aan een deling van het verwachte aanbod door de verwachte vraag tot 2022. Naarmate de waarde van de ITA hoger ligt, is er sprake van een slechter arbeidsmarktperspectief. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt op een evenwichtssituatie.
Toekomstige knelpunten	Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP) naar opleiding voor werkgevers. Naarmate de waarde van de ITKP hoger ligt, zijn de verwachte knelpunten voor werkgevers kleiner. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt ook hier op een evenwichtssituatie. Evenals bij de ITA is deze indicator gelijk aan een deling van het verwachte aanbod door de verwachte vraag tot 2022. Verschil met de ITA is dat bij de ITKP de (gedwongen) uitstroom van werkenden als gevolg van een krimpende werkgelegenheid wordt ingezet om knelpunten in de personeelsvoorziening te verminderen.
Loopbaanperspectief	Een kwalitatieve typering van de ratio van het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 40-49 jaar tegenover het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 20-29 jaar. Gemiddelde cijfers voor Nederland.
Bruto uurloon	Gemiddeld bruto uurloon van werknemers in 2016 in euro's. Enquête Beroepsbevolking (2016) gekoppeld aan het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) 2016. Gemiddelde cijfers voor Nederland.
Werkenden	Minimaal 1 uur werkzaam per week en in de leeftijd 15-74. Cijfers op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS.
Werkzaam	Het percentage werkzaam is de werkzame beroepsbevolking als percentage van de potentiële beroepsbevolking (i.e. iedereen in de leeftijd van 15-74 jaar).
Werkloosheid	Percentage personen die geen betaald werk hebben, maar wel recent hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn als percentage van de beroepsbevolking.
Vast werk	Personen met een vast dienstverband. Percentage op basis van werknemers in de werkzame beroepsbevolking.
Voltijds	Voltijdarbeid betreft personen die minstens 35 uur per week werkzaam zijn. Percentage op basis van de werkzame beroepsbevolking.
Leeftijd	Gemiddelde leeftijd van de werkzame beroepsbevolking.
Uren	Gemiddeld aantal uren werk per week.
Student/scholier	Percentage van de werkenden met maatschappelijke positie student/scholier.
Sectorspecialisatie	De verhouding tussen het aandeel van het aantal werkenden in een sector in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die sector in Nederland. Een sectorspecialisatiecoëfficiënt groter dan 1 impliceert dat het aandeel werkenden in de desbetreffende sector in de regio groter is dan in Nederland als geheel.
Opleidingspecialisatie	De ratio van het aandeel werkzame personen met een bepaalde opleidingscategorie die wonen in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die opleidingscategorie in het Nederlandse totaal. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1, betekent dit dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van mensen met deze opleiding kent.

Deze factsheet is een onderdeel van het meerjarenprogramma 4Limburg dat een bijdrage wil leveren aan de Limburgse samenleving meer duurzaam, vitaal en inclusief te maken. Voor de Limburgse welvaartsontwikkeling is het van groot belang dat jongeren met de juiste bagage aan de start verschijnen en niet al te vroeg afhankelijk worden van een uitkering. Als opstap naar het te voeren beleid geeft deze factsheet inzicht in de arbeidsmarktperspectieven van schoolverlaters en werkzoekenden op middellange termijn en de knelpunten in de personeelsvoorziening waarmee werkgevers de komende jaren zullen worden geconfronteerd.

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden
verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving

ROA secretariaat, Maastricht
augustus 2018